

In de begindagen heette dit ansichtkaartensport

Ansichtkaarten! Marktplaats staat er vol mee, speciale verzamelbeurzen worden druk bezocht. Handelaren verkopen voor soms onwaarschijnlijke prijzen de nostalgische herinneringen uit het verleden. Zoals overal geldt ook hier 'kennis is macht'. Rob Helleman deelt in deel 2 van deze reeks zijn kennis aan de hand van voorbeelden uit de Hoeksche Waard.

Door: Henk van den Heuvel

Hoe hou je zelf je kennis op peil?

Ik ben lid van de VDP, Vereniging Documentatie Prentbriefkaarten. Regelmatig verschijnt er een bulletin met alle wetenswaardigheden, ook enkele boeken zijn door de vereniging uitgegeven. Op het internet is ook van alles te vinden natuurlijk, op YouTube staan filmpjes van mensen die uitleg geven over hun verzameling.

Hoe kwam de middenstand aan de kaarten?

Er kwam meestal een freelance fotograaf naar het dorp, vaak in opdracht van Spanjersberg (Rotterdam) of JosPé (Arnhem). Hij maakte wat foto's en bood die ter keuze aan bij de middenstand. Zijn werk werd in series van 6,8,10 of 12 gedrukt, afhankelijk van de hoeveelheid bezienswaardigheden in het dorp. De oplage per kaart hing af van de verkoopverwachting; in Piershil verkoopt je minder kaarten dan in Oud-Beijerland.

Numansdorp - fotokaart

Dit is een fotoglanskaart, ze worden aangeduid als Newo of

Rob Helleman (53) verzamelt al 38 jaar ansichtkaarten. Wanneer u Rob om een advies wilt vragen m.b.t. uw ansichtkaarten helpt hij u graag. Zijn contactgegevens: robandekaart@gmail.com en mobiel 06-81535703. Rob adviseert een mooie collectie kaarten altijd te laten taxeren en/of veilen. Naast het Veilinghuis de Ruiters in Klaaswaal kan dat ook bij het gespecialiseerde postcardsfrom.nl van Ronand van Kessel uit Dordrecht. Eveneens gerenommeerd is Han Ruyters uit Utrecht (megacarta.com). Ruyters wordt algemeen beschouwd als dé kenner op het gebied van ansichtkaarten in Nederland en ver daarbuiten, zijn antiquariaat 'Groeten Uit' zit aan de Oudegracht 284 in Utrecht.

Bromo(grafia). De tekst op de kaart is ingekrast in het negatief. Dit werd gedaan in de crisisjaren, het is namelijk goedkoper. Het was nog een hele klus, je moest namelijk in spiegelschrift op het negatief krassen. Het leidde tot knullige letters en foutjes, vooral de letter S werd vaak verkeerd ingekrast. Soms stond er een naam van de uitgever op de achterkant. Soms ook niet, alleen wat streepjes om op te schrijven. Daar loopt ook de dunne scheidslijn tussen een gewone foto op hard karton en een echte ansichtkaart. In Duitsland moeten ze er niets van hebben, zo'n gewone fotokaart. In Nederland daarentegen heeft een fotokaart zonder uitgever juist een hele hoge verzamelwaarde. Dit omdat verzamelaars die alles al denken te hebben zo'n exemplaar als een mooie aanvulling beschouwen. Tussen 1900 en 1920 werden de meeste kaarten uitgegeven, vanwege de armoede in de periode daarna werd bespaard op de productiekosten van kaarten.

Klaaswaal - vierluik

Dit soort kaarten is verschenen in vele varianten, met een verschillend aantal afbeeldingen. Een vierluik, vijfluik, zesluik of meerluik worden ze dan genoemd. Er bestaan er zelfs met 20 of 25 afbeeldingen, op één kaart. Die kwamen uit Duitsland, gewoon om ons eventjes te laten zien waar ze toe in staat waren. Je ziet in één oogopslag wat het dorp te bieden heeft, de kerk staat er bijna altijd op. Voor de uitgever is dit type commercieel inte-

ressant, want de foto's waren al gemaakt voor de eveneens verkrijgbare aparte kaarten. Waardevoller is een oudere serie, bestaande uit een prachtige dorpsfoto met als opschrift 'Groeten uit...'. Ze werden waarschijnlijk gemaakt door een hobbyfotograaf uit Friesland. Hij reisde door heel Nederland, op het idee gekomen door de zeer populaire 'Gruss aus' kaarten uit Duitsland. Er zijn mensen die alleen zijn kaarten verzamelen, vanwege de zeldzaamheid en de prachtige kwaliteit van de fotografie zijn ze zeer kostbaar.

Zinkweg - beperkte oplage

Een prachtig plaatje, deze kaart van de Zinkweg in Oud-Beijerland. Wat meteen opvalt zijn de poserende mensen. Dit zie je heel vaak op oude kaarten, het was voor hen vaak de enige kans om ooit vereeuwigd te worden. Een fotograaf was te duur, een ansicht van een cent werd dan aangeschaft om aan familie te sturen. Diverse thema's komen hier samen. Het RTM-spoor is te zien, op de achtergrond aan het begin van de Molendijk de al lang verdwenen molen. Ook voor de huidige bewoners van dit gedeelte van de dijk is dit een fraai tijdsbeeld. Het is eigenlijk gewoon een foto, de

in druk is gemaakt met een soort typemachine letters. De productie werd gedaan door een enthousiasteling, de scherpte van de foto is zeer fraai. Deze exemplaren werden uitgegeven in een oplage van tussen de 20 en 50 stuks, de verzamelwaarde is daarom enorm. Een zeldzame kaart om te bezitten!

Westmaas - zwart-wit kaart

Dit een zwart-wit kaart uit de laatste bloeiperiode van de ansichten. Rond 1965 werd er naast de kaart van 9 bij 14 centimeter ook een grootformaat van 10 bij 15 centimeter op de markt gebracht. Dat is het bekende formaat van de huidige kleurenexemplaren, waarmee het einde van de bloeiperiode van de prentbrief-

in witte blokletters LFN op de voorkant staat.

Piershil - leporellokaart

Een Leporello, vernoemd naar de knecht uit de opera Don Giovanni. Op een zigzag gevouwen stuk papier hield hij de minnaressen bij van zijn meester. Dat zo'n kaart bestaat van Piershil is zeer verrassend. We zien een afbeelding van de Veluwe. Jongelingen gingen vaak zo voor het eerst alleen op vakantie, bijvoorbeeld wanneer ze hun diploma hadden behaald. Bij het openen van het klepje op de voorkant komen kleine foto's van het dorp tevoorschijn. Omdat de Hoeksche Waard geen enkele toeristische waarde had zijn deze 'klepjeskaarten' zeer schaars hier. Kwalitatief is de kaart niet bijzonder,

kaart werd ingeluid. Het tijdsbeeld van het levendige straatleven was afgesloten. Er staan dan ook geen personen te poseren op deze kaart, het mooie was er af zeg maar. Deze opname van de Binnenmaas werd gemaakt vanaf een hoog punt, dat werd op een bepaald moment mode. Als 'Vogelvlucht' of 'Panorama' werden ze verkocht. Let op alle details: een oude auto, elektriciteitspalen, wit geverfde boomstammen. Er werden ook prentbriefkaarten gemaakt van luchtfoto's. De bekendste was KLM Aeocarto, maar de exemplaren van LFN (Lucht Fotografie Nederland) zijn het meest waard. Vooral wanneer

maar de productie was arbeidsintensief. Het drukken van de kleine foto's in combinatie met het handmatig inplakken daarvan achter het klepje kon alleen worden terugverdiend bij een grote afname. Vandaar de aanwezigheid hiervan op uitsluitend toeristische plaatsen, met een grote oplage en veel afzet. Een verzamelaar die alle kaarten van zijn dorp denkt te bezitten wordt hier heel gelukkig van.

Volgende keer in deel 3 (slot): Heinenoord (lokale uitgave), Tiengemeten (einde tijdperk), 's-Gravendeel (toegeschreven aan), Strijen (winkels/horeca) en Goudswaard (de mooiste).

